СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LVI. Ч. 239. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 14-го ЖОВТНЯ 1948. | No. 239. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, OCTOBER 14, 1948. VOL. LVI.

ТРИ ЦЕНТИ в Зл. Д. Америки; ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном. Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

ТРУМАНОВА ПРОГРАМА ЗБЕРЕЖЕННЯ ДОБРОБУТУ СЕРЕД ФАРМЕРІВ

ДОМАГАЄТЬСЯ БЕЗПАРТІЙНОЇ ПОЛІТИКИ У ЗЕМЕЛЬНИХ СПРАВАХ.

Спрінгфілд, у стейті Ілиной, 12 жовтня. — Президент Труман, у своїй промові в колишнім осідку Авраама Линкольна, зясував свою програму для втримання обильности в сільсько-господарськім житті Америки, надіючися в такий спосіб добути для своєї партії фармерські голоси Середнього Заходу. При цій нагоді він закинув губернаторові Дюєві, що „він веде тільки кампанію за теорії", а боїться сказати, яке його становище у різних справах. Згадуючи про свою програму для добробуту фармерів, Труман висловив бажання, щоб програма стала спільною програмою обох партій. Одначе, говорив президент, це неможливе тому, що Дюї зі страху перед багатіями з Вол Стріту боїться признати цю програму за свою. Економічну програму назвав Труман „політикою демократичної обильности, яка є найліпшою відповідю на загрозу світового комунізму. Це є політика, яка причиниться до втримання мира в світі".

Господарська програма президента Трумана зясована в таких чотирьох точках:: Постійна система гнучкої підтримки цін на фармерські продукти; широко заплянована програма консервації землі; поправлені способи дослідів над поширенням торговельних договорів з закордонним світом для вистачального забезпечення збуту рільничих продуктів; дальша допомога для фармерів через поширення електрифікації, будову доріг і побудову домів.

ЛУЇС ОЗЛОБЛЕНИЙ НА ДЮЇЯ.

Синсинаті. — Джан Л. Луїс, предсідник Юнайтед Майн Воркерс оф Америка, який відкрив перед тижнем конвенцію своєї юнії нерозібрчивим нападом на президента Трумана, закінчив цю конвенцію подібним нападом на республиканського кандидата, губ. Дюїя. У гострих словах Луїс не називав Дюїя по імени, одначе його гнів був звернений проти „деяких політиків, які у своїй промові в Пітсбурґу стали в обороні закону Тефта-Гартлия". Цю промову в Пітсбурґу виголосив попередного дня губ. Дюї. Про цей закон сказав Луїс, що він тільки в початкових параграфах сприймає засаду оборони робітничих інтересів, а в дальших він обмежує свободу робітників. „Сила Злучених Держав на випадок війни лежить у вільнім робітничім русі", сказав Луїс. Перед закриттям конвенції настановлено комісію з 140 осіб для ведення юнійної політики, для змагання до підвищки платні, скорочення годин праці і до збільшення добробуту шахтярів.

НОРМАН ТАЛЕС ПІДОЗРІВАЄ ВОЛЕСА.

Медфорд, у стейті Висканзин — Норман Тамес, кандидат Соціялістичної партії на президента, кинув підозріння на Генрія Волеса, кандидата Прогресивної партії за його змагання до „націоналізації" промислу. „Волес говорить про націоналізацію промислу, одначе він не згадує нічого про те, що це повинно бути переведене на засадах демократії" — сказав Тамес. Про себе він виявив, що голосував на прогресистів зпід прапора Ла Фолета тоді, коли Волес голосував на республиканців. Про Волеса сказав, що Волес не є комуністом і „навіть самий не знає, чим він є".

ВЕЛИЧАВА ІНАВГУРАЦІЯ АЙЗЕНГАВЕРА НА ПРЕЗИДЕНТА КОЛУМБІЙСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ.

Ню Йорк. — Колишній головний командант аліянтських боєвих сил на Заході, ген. Двайт Д. Айзенгавер, обняв становище президента Колумбійського університету в Ню Йорку серед величавої середнєвічної виставности. Підчас інавгурації було приявних 19,000 осіб, між ними представники 300 університетів, колегій і інших наукових установ з Америки і чужинних країн. У своїй промові Айзенгавер клав натиск на збереження американської спадщини в справі вольностей, свободи науки, а заразом теж свобідні виклади про засади і практику комунізму.

ПАЧКУЮТЬ ЧУЖИНЦІВ НА ВЕЛИКІ РОЗМІРИ ДО АМЕРИКИ.

Ню Йорк.—Іміґраційна влада викрила плян, на підставі якого досі перепачковано 42 осіб з британської Західної Індії. Пачкуванням займається натуралізований громадянин Едвард Еманyел Стюарт, а тайна його лежить у тому, що він підступом діставав метрики народження в стейті Савт Каролайна для своїх „клієнтів". За такі метрики він побирав нагороду від $100 до $350.

РІШЕНО ДЕПОРТУВАТИ КОМУНІСТА САНТА.

Вашингтон. — Довго опорювану депортацію Джана Санта, організатора юнії Транспортових робітників, зарядила іміґраційна влада після переслухання апелю. Санто є уродженцем Румунії, приїхав до Америки в 1927 р. як студент, а став провідником комуністичного руху з метою насильно скинути американський уряд. Санто може ще відкликатися до федерального суду.

КОМАНДА ПОВІТРЯНИХ СИЛ ПОКЛИКАЄ БЕРНТА БАЛЧЕНА ДО СЛУЖБИ.

Вашингтон. — Берит Балчен, який вславився полетом до обох бігунів, дістав покликання від команди повітряних сил зголоситися до служби. Він має рангу полковника, якийсь час перебував в Европі на становищі директора Скандинавської Повітряної Лінії, а недавно приїхав до Америки поновно. Кажуть, що він стане командантом повітряних сил на Аласці.

Дюї закидає адміністрації хитання в закордонній політиці

Луївил, у стейті Кентокі, 12. жовтня. — Губернатор Тамес Е. Дюї, як республиканський кандидат на президента Злучених Держав, виголосив низку передвиборчих промов у стейті Кентокі, а найважнішу з них у Луївил. Він не щадив слів критики адміністрації президента Трумана за його вагання в закордонній політиці, а при цім сказав, що тільки обєднання американських партій врятувало мир. „Трагедією нашого часу є це, що наша адміністрація не зрозуміла безоглядних, твердолобих і амбітних провідників комуністичного руху і не розуміє потреби твердої і послідовної закордонної політики" — сказав Дюї. Про себе сказав Дюї, що то він причинився до встановлення засади двопартійної політики і ця політика обєднання народу врятує дальше світовий мир. Дюї остеріг теж Росію, щоб вона не вважала теперішні промахи нашої адміністрації за слабість Америки. Про Сталіна й советське Політбюро висловився Дюї, що це „горстка фанатиків, які змагають до запанування над світом згідно з божевільним, одначе заздалегідь складеним пляном".

ГЕРБЕРТ ГУВЕР ОСТЕРІГАЄ ПЕРЕД ПЯТОЮ КОЛОНОЮ В ЦІЛІЙ ЗАХІДНІЙ ПІВКУЛІ

Ню Йорк. — Колишній президент Герберт Гувер остеріг американців перед пятою комуністичною колоною в цілій Західній Півкулі. Це є комуністична колона, яка переводить свої пляни, сіючи недовіря і пострах серед населення. Цю осторогу виголосив Гувер на обіді Фундації Америк в готелі Валдорф Асторія, з нагоди Дня Колумба і в 456 річницю відкриття Америки. Він дістав від згаданої фундації нагороду за його причинок до втримання приязни в Західній Півкулі.

У своїй промові Гувер закликав до зберігання самостійности у внутрішніх справах кожної американської країни і невмішування у її справи з закордону. „Велетень Півночі" — як називають Злучені Держави у країнах Південної Америки, своєю перевагою викликує страх серед боязких людей і дає запальний матеріял до агітації серед людей злої волі. Колись европейці вели агітацію проти Америки з причини торговельної конкуренції, а тепер цю агітацію веде „комуністична пята колона" казав промовець. Опісля він розвинув свою теорію, як поборювати це лихо, іменно при допомозі економічної кооперації.

СЕН. ФЛАНДЕРС ЗА ОЗБРОЄННЯ ЗАХІДНОГО БЛОКУ

Вашингтон. — Сен. Ралф Е. Фландерс, який щойно повернувся з Европи, зажадав „кілька більйонів долярів" на озброєння Західного Блоку держав в Европі проти Росії. У пресовій конференції сенатор сказав, що ці гроші треба тримати окремо від фондів призначених на закордонну господарську допомогу. На його думку Совети виграли досі холодну війну, бо призвели до цього, що початковий Плян Маршала треба перемінити на озброєння Европи.

ПИСЬМЕННИК УЛАС САМЧУК В КАНАДІ.

Дня 3. жовтня приїхав пароплавом „Дженерал Стюарт" до порту в Галифакс в Канаді відомий український письменник Улас Самчук з дружиною. В Торонті в дні 5. жовтня письменника зустріли на станції п-во Даниляки, головний контрольор УНСоюзу Володимир Гірняк та п. Криворучка, старанням якого він і приїхав до Канади. У. Самчук заявив, що після короткого відпочинку він задуме підготовити до друку свої вже написані два романи „Ост" та свої Мемуари, які дадуть багато нового матеріялу до української історії останніх часів. Письменник має широкі літературні пляни вже теж на новій вільній землі Канади.

ПРОТИ-БОЛЬШЕВИЦЬКА БОРОТЬБА НАСАМПЕРЕД В УКРАЇНІ

Ню Йорк, 13 жовтня. „Лук", один з найбільш поширених і передових журналів нашої країни, надрукував у виданні на 26 жовтня статтю керівника свого Вашингтонського бюра, Ричарда Вилсона, про те, „Чи росіяни можуть збунтуватися проти Сталіна". В підзаголовку автор дає відповідь: „В цій хвилині відповідь є: правдоподібно ні. Але протикомуністичне підпілля зростає і вже впливає на советські кроки в світі". На самому початку статті, що є радше редакційним коментарем до надрукованої в тому самому числі статті представника російського Національного Трудового Союзу К. В. Болдирева, Р. Вилсон стверджує: „Заворушення в Росії обмежуються до місцевих теренів. Вони найвидатніші в Україні та Закавказьких областях. Червона армія мусіла висилати свої війська, щоби виперти звідтіль або залякати „фашистівських бандитів".

Заходи З. У. А. Д. К. в переселенчих справах в стейті Огайо

ВІДБУЛАСЯ КОНФЕРЕНЦІЯ З ПРЕДСТАВНИКАМИ ОГАЙСЬКИХ ФАРМЕРІВ; ПРИКЛАДНА ПРАЦЯ УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ В КЛІВЛЕНДІ.

Филаделфія, 13. жовтня. (Телефоном). — З канцелярії ЗУАДКомітету повідомляють, що в понеділок, дня 11. жовтня, відбулася в місті Коломбос, Огайо, чергова конференція представників ЗУАДКомітету з представниками стейтової фармерської організації та департаменту хліборобства. Від ЗУАД Комітету взяли участь в нарадах екз. директор Комітету, д-р В. Галан, та член Дирекційної Ради ЗУАДКомітету і голова Об'єднаних українських Організацій міста Клівленду, М. Олексик. Департамент хліборобства заступав д-р Крейн. Представники фармерів та департаменту хліборобства виявили велике заінтересування предложеням нашого Комітету та радо погодилися повести між собою таку саму акцію в справі переселення українських скитальників, як її вже старанням ЗУАДКомітету ведуть фармері стейту Мериленд. Йдеться насамперед про виставлення якнайбільшої кількости посвідчень про запевнення мешкань і праці для нових іміґрантів, що їх ЗУАД Комітет зможе використати для спровадження українських скитальників з Европи.

Ввечорі того ж самого дня старанням Злучених Українських Організацій міста Клівленду відбулися в місцевому Народному Домі громадські збори, на яких д-р В. Галан поінформував місцевих громадян про новий іміґраційний закон та про можливості його якнайкращого використання для українських скитальників. З великим признанням треба ствердити, що українська громада в Клівленді зі своїм Об'єднаним Комітетом вже поробила далекойдучі і справді гідні наслідування заходи в переселенчій справі. Старанням Об'єднаних Організацій кожного вечора в Народному Домі двох місцевих українських адвокатів безплатно виповнюють потрібні аплікації та дають інформації. В дальшому, Об'єднаний Комітет поробив заходи, щоби в місті Клівленд дати переходове приміщення і працю 50 родинам нових українських іміґрантів тижнево. Рішено всіми силами продовжувати поробленi ЗУАДКомітетом зв'язки в Коломбус з фармерами і департаментом хліборобства, що перебрали на себе зокрема п. М. Олексик та оба адвокати.

ОРГАНІЗУЄТЬСЯ УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА У ВЕНЕСУЕЛІ.

Каракас, Венесуеля, 7. жовтня. — Інж. Іван Лазаренко, що рік тому приїхав до Венесуелі з Австрії, повідомляє в листі до „Свободи", що там в місті Каракас вже створено перші основи для зорганізування української громади. Вже створено „Підготовчу Комісію", яка має виклопотати в влади дозвіл організувати українське громадське життя в країні. Вже мається приміщення на збірання, зорганізовано бібліотеку, започатковано організацію жіноцтва, молоді, діточого садку. Недавно приїхав туди греко-катол. священик, о. д-р Хрущ і вже зорганізовано українську парафію. Місцеві церковні власті дали українцям до розпорядження малу церковцю, в якій вже щонеділі відправляються українські Богослуження. Духовна опіка православних ще не наладнана, бо немає священика. В повідомленні пишеться: „Як і всі початки, так і наш дуже важкий, але віримо, що влаштувавшись, самим, наладнаємо краще і наше громадське життя. Українці у Венесуелі підтримують У. Н. Раду та щиро вітають її створення. Партійної ворожнечі тут немає.

АМЕРИКА ЗБРОЇТИСЬМЕ ЯК ДОВГО ІСНУЄ БОЛЬШЕВИЦЬКА ЗАГРОЗА

ЗАЯВА АМЕРИКАНСЬКОГО ПРЕДСТАВНИКА В О.Д. НА СОВЕТСЬКІ ПРОПОЗИЦІЇ.

Париж, 13 жовтня. — Америка не погодиться на розброєння, навпаки, вона продовжуватиме озброєння, як довго керівники советської політики визнають агресивну війну як засіб для встановлення світового комунізму — заявив вчора американський представник Ворен Р. Остин в Комітеті Політики і Безпеки Генеральної Асамблеї О.Д., з'ясовуючи американське становище до однобічних советських пропозицій щодо розброєння. Нав'язуючи до територіяльних грабунків, доверших Москвою в східній Европі та до „прославлювання війни" советськими політиками і до советської політики взагалі, Остин заявив, що Америка після другої світової війни в добрій волі дала приклад та повела демобілізацію та розброєння далеко швидшими темпами і в більших розмірах, як того вимагала б її безпека. Промова Остина була дуже гостра, хоча кожне слово було дбайливо підібране і обдумане. Остин ствердив, що розброєння могло б базуватися тільки на міжнародному довірію, яке знищили Совети, на міжнародній контролі, від якої відмовляються Совети, та на міжнародній безпеці, якій загрожують Совєти. Тому теж советські пропозиції щодо розброєння треба вважати чисто пропагандивним конем, без будьякого реального значення. Свої твердження американський представник мотивував безсумнівними фактами.

ВИШИНСЬКИЙ ЗА „СПІВПРАЦЮ".

Париж, 1 жовтня. — Советський представник в О.Д., А. Вишинський, пробував в Політичному Комітеті ОД відповідати на твердження американського представника Остина щодо розброєння, заявляючи, що Советський Союз бажає собі „співпраці з капіталістичними спільнотами", та обвинувачуючи американського представника, що він „сіє отрую". Вишинський обіцяв, що як члени ОД приймуть советські розоброєнні пропозиції, тоді Советський Союз виложить свої карти на стіл „всі до одної". Вишинський рівночасно виступив проти всіх західних пропозицій розоброєння та його контролі.

ГОФМАН ДОМАГАЄТЬСЯ ПРИПИНЕННЯ РОЗБОРУ НІМЕЦЬКИХ ФАБРИК.

Париж, 13 жовтня. — Вчора тут приїхав американський адміністратор Програми Европейської Відбудови, Пол Дж. Гофман, та відбув конференцію з французьким міністром закордонних справ Шуманом. Темою розмови, як повідомляють з поінформованих джерел, була пропозиція Гофмана припинити хвилево розбір німецьких фабрик та виплату ними воєнних відшкодовань, щоби могти встановити, яку ролю німецька індустрія може відограти в Пляні Маршала. Після конференції з Шуманом, Гофман від'їхав до Лондону, де відбуде наради в цій самій справі з британським міністром закордонних справ.

БОЛЬШЕВИКИ В НІМЕЧЧИНІ ВІДМОВЛЯЮТЬСЯ ПЕРЕРВАТИ БЛЬОКАДУ.

Берлін, 13 жовтня. Советське військове управління в Німеччині проголосило вчора у виданому ним військовому органі „Теґліхе Рундшау" свою декларацію, в якій відкидає категорично всяку думку про перервання бльокади Берліна, якщо західні союзники не відкличуть з обігу своєї валюти та не приймуть за єдиний обіговий гріш советську марку. Американські дипломатичні спостерігачі стверджують, що теперішнє советське становище в цій справі є цілком таке саме, яке було ще перед початком дипломатичних розмов у Москві та на якому всі ці розмови розбилися.

ПРОПОНУЮТЬ МАРШАЛОВІ ПОТВЕРДИТИ СТАНОВИЩЕ В СПРАВІ БЕРЛІНА.

Париж, 13 жовтня. — Секретар стейту ген. Джордж С. Маршал вернувся вчора знову до Парижа, після короткого побуту у Вашингтоні та нарад з президентом. З поінформованих джерел заявляють, що члени американської делеґації в ООД звернулись до Маршала з пропозицією, щоби він ще раз офіційно вияснив та потвердив незмінне становище Америки в справі Берліна, іменно, що Злучені Держави Америки готові почати розмови в справі цілої Німеччини на базі Ради міністрів закордонних справ, якщо Совети раніше безумовно перервуть свою бльокаду Берліна.

ТОЛЬЯТІ ПОГРОЖУЄ РЕВОЛЮЦІЄЮ.

Рим, 13 жовтня. — Провідник італійської комуністичної п'ятої колони, Пальміро Тольяті, виступив вчора знову в парляменті, вперше після відомого замаху на нього в дні 14 липня. В цьому своєму першому виступі він вважав за відповідне знову загрозити Італії большевицькою революцією, яка була б „реакцією" на витворене італійським урядом напруження. Під час промови Тольяті прийшло до гострих протикомуністичних виступів, головно з боку правих соціялістичних послів.

1,000,000 ІТАЛІЙСЬКИХ УРЯДНИКІВ УХВАЛИЛИ СТРАЙК.

Рим, 13 жовтня (АП). — Професійна спілка італійських державних службовців ухвалила вчора проголосити на завтра генеральний дев'ятиґодинний страйк, що охопить біля 1,000,000 урядників. Лікарні не будуть страйкувати. Страйк проголошено після того, як парлямент і уряд відкинули як неможливе до виконання домагання підвищки платні на загальну суму понад 3,000,000,000 долярів.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
Число з понеділка (англійською Частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПРОБЛЕМА ФРАНЦІЇ

Не буде миру і порядку в Европі, як не буде сильної Франції, бастіону демократії. Таку думку висловлюють американські політики, так думають теж в Англії, з таким розумінням европейської ситуації зв'язаний тісно Плян Маршала. Тому відбудова Европи це в першу чергу відбудова Франції. Але, щоб Франція могла прийти до себе й відіграти провідну ролю в припиненні совєтської та комуністичної агресії й замиренні та відбудові Европи, вона мусіла б зробити порядок у себе дома, в першу чергу з комуністичною п'ятою колоною, а далі з постійними урядовими кризами.

Кремль знає слабі сторони Франції й вміє їх використовувати для своїх цілей. Недавній загальний наступ комуністів у Франції не вдався. Вибори їм не дописали. Те саме сталося в Італії. Проте, хто тільки визнається на кремлівській тактиці, знає, що скоро прийде черга на другий наступ. Наради Асамблеї Об'єднаних Держав, що відбуваються в Парижі, стали для Москви нанову нагодою показати свою силу й бентежити п'ятиколонною акцією французьких комуністів не тільки населення Франції, але й представників понад 50 держав.

Так треба розуміти французький майнерський страйк, що вже триває другий тиждень і зачинає паралізувати цілу господарку країни. Це є удар Кремля в Плян Маршала, в американське намагання відбудувати західну Европу. Франція ніяк не може позволити собі на того роду страйки, коли переживає щораз нові фінансові кризи, коли брак усього, валюта паде, а дорожнеча росте. Перерви в продукції та транспорті коштують куди більше, ніж ті суми, що їх дає Америка на відбудову Франції. Це теж турбує американський уряд, бо американський податковець готов за якийсь час запитати, чи є яка рація видавати більйони долярів надаремно.

Комуністи лякають французький нарід, що Злучені Держави заставляють Францію до союзу з Німеччиною та до війни зі Совєтами. Так вони представляють Плян Маршала та відбудову Західної Німеччини. Комуністична пропаганда добре знає, що французи бояться третьої світової війни і грає на тій струні, закидуючи американській закордонній політиці, що вона змагає до війни з Росією. Положення ускладнюється ще з цього боку, що в Англії й Америці, коли говорять про можливість війни з Москвою, то стверджують, що совєтські війська залляли б в перших тижнях війни Францію та щойно на Піренеях і в Англії можна б збудувати властиві точки опору. Коли таке французи чують, то не дивота, що дрижать на саму згадку нової окупації, тим разом совєтської, яка їм уявляється ще гіршою від нацистівської. Але Франція нині мілітарно таки дуже слаба. Це може скоро змінитись і Франція дістала б цілком певно теж і збройну допомогу з Америки, якби була гарантія, що це буде рятунком для неї та забезпекою перед поширенням совєтської експансії.

Не зважаючи на ті всі перепони, Франції треба далі допомагати вийти з кризи. Інакше вона опиниться в руках комуністів. Не думаємо, що навіть у такому випадку Европа була б уже погребана, але без Франції звільнення Европи з комуністичної неволі потрібно б куди довше й коштувало б багато більше людських жертв. Тому саме з такою увагою слідить політичний світ за тим, що тепер діється у Франції.

Права для тих, що вміють стояти на їх сторожі

Закон про допущення 205,000 скитальників з Европи в Америку, ухвалено остаточно в липні, не зважаючи на завзяті спротиви деяких груп, які чулися покривдженими новим іміграційним законом. Ще не засохло чорнило під підписом президента, ще не появилися остаточні виконні розпорядки влади, для переведення нового закону в життя, як вже появилися змагання не допустити в Америку таких груп, які на підставі нового закону мали мати першенство. Чи ці змагання матимуть успіх, годі, докищо, сказати. Знаємо тільки, що виконання закону справді припізнилося. Пояснення виконавчих органів вияглядають на імовірні і на їх підставі не можна кидати підозрінь, наче б влада пішла на підшепти людей, які хочуть використати нагоду для себе під заслоною дбання про добро Америки.

Наперед „документально" треба пояснити, як виглядає змагання перешкодити українським скитальникам дістатися з Европи до вижиданого раю в Америці, а щойно опісля можна буде прийти до висновків.

Конгресовий Рекорд, як урядовий протокол зі засідань повного конгресу і різних комісій, у виданні з 5 серпня 1948 р. містить не промову, а тільки залучник до промови нюйорського члена палати репрезентантів Артура Г. Клайна з дня 2 серпня. Додаток має наголовок: „Велике число діпістів в европейських таборах це нацистичні колябораціоністи". Зміст цього додатку до промови відноситься не до „деяких діпістів" поіменно, а до цілих груп, а радше таки до цілого українського загалу діпістів. Щоб не бути голословними, треба навести дослівно хоч деякі уступи з цього додатку. Отже, читаємо там наперед, що промовець наводить ім'я Абрагама Г. Дукера, як авторитет на це твердження. Про Дукера сказано там таке: „Він тепер є дослідчий дорадник в бюрі для вишколу жидівської громадської служби („Джуїш Коммюнал Сервис"). Він має минувшину, яка дає йому підставу бути знавцем у своїй ділянці. Він уродженець Польщі, а приїхав в Америку в 1923 р. Наперед став редактором „Джуїш Контемпорарі Рекорд". В Армії Злучених Держав він був політичним аналістом, а теж є автором кількох книжок про жидівську справу. На підставі матеріялів з нюрнберзького процесу він доказує, що багато зпоміж Ді Пі-стів добровільно служили в німецьких арміях і „брали участь в нерозбірчивім убиванні безборонних чоловіків, жінок і дітей". Після такого вступу залучник до невиголошеної промови в конгресі додає „Документ І, L-18, з 30 червня 1943 р., в якому сказано: „Вони (Д.П.) помагали при вбивстві 334,-329 осіб". Потім сказано, що тими збитими людьми були жиди, а ще дальше сказано таке: „Тому, що жидів було велике число, ці діяння були переводжені відділами поліції безпеки, жандармерії і українською поліцією... Українці були теж помічниками у вилов-люванні партизанів".

В іншім „документі" з 2 грудня 1941 р. говориться про „екзекуції в українськім місті Рівне в дні 13 липня, 1942 і в місті Дубно, 5 жовтня 1942". Там сказано: „Це були українці, які вели. членів С.С. (німецької спеціяльної поліції), вишукували жидівські гетта, били людей і гнали їх до місць, призначених на кару". А в „документі" з 24 жовтня 1941 р. сказано, що „в українськім місті Борисів вимордувано 8,0000 жидів", як про це свідчить німецький сержант Сенекен, який каже, що „цього вбивства доконали росіяни, одначе тут треба розуміти українців". На доказ того, що це були українці, автор (Дукер) наводить імена людей, які забавлялися ввечір перед екзекуціями, а саме: посадник міста, д-р Станкевіч і помічник поліції Ковалевскі.

Автор узагальнює ці вбивства і каже, що „історія з Борисова була повторена в сотках міст і містечок України" і що „українці були теж помічні при виловлюванні партизанів", а про тих партизанів каже: „Партизани, які оперували на Україні, зазнавали лиха не тільки від колябораціоністичної міліції...але теж і від націоналістичних ватаг Мельника й Бандери, які оперували в лісах". В дальшім місці „документу" сказано, що це були „про-аліянтські партизани".

На кінці сказано, що „члени давніших ватаг Бандери й Мельника оперували теж і в західних зонах, а тепер їх вважається за збігців в добрій вірі". Заключення таке, що ці ватаги поміняли свої імена, удають, що вони є жертвами нацизму і тому їх не треба допустити до Америки. В деяких місцях „документи" згадують теж про погроми, доконувані білорусами і литовцями, а ніде нема сказано про поляків або москалів.

З документу виходить ясно, що тут іде про боротьбу українських партизанів проти всіх ворогів України, отже проти німців й проти большевицьких банд, яких автор називає делікатно, що це були „про-аліянтські партизани". Друге, що імена Станкевіча й Ковалевського вказують на польське походження, а третє, це пояснення, що під „росіянами треба розуміти українців" виразно вказує на тенденцію автора, вилляти свою лють на українців, хоч би виновниками були неукраїнці. Найбільш правдоподібне, що „документ" був спрепарований спеціяльно совєтськими помічниками в нюрнберзькім процесі, щоби винищити всіх українців на скитальщині, а тепер його використує нерозважно конгресмен Клайн з Ню Йорку.

Заключення насувається саме собою; Український загал в Америці мусить віддати більше уваги подібним „документам" і дбайливо їх прослідити. Коли українська справа вирінає на денний порядок в міжнародньому обрахунку, не можна допустити, щоб українців знову погребували під московською або польською лявіною, як це було під час попередніх лихоліть, пам'ятаючи, що права є тільки для тих, що вміють стояти на їх сторожі та боронити їх.

Микола Чубатий.

Як спольщено українську Забужанщину

Заторкаючи справу західних меж України в одній із попередніх статтей, ми ствердили болючий факт, що прямо на наших очах, продовж останніх пятьдесять років спольщилася ціла українська область за Бугом — Холмщина та Підляша. Дійсно, етнографічні мапи ще з перших років цього століття, оперті на російськім переписі населення з 1896 року, виказують, що Холмщина та Підляша мають абсолютну більшість українського населення. Праці проф. Кубійовича з перед останньої війни, оперті на сумлінних та стисло наукових студіях переписів з 30-тих років нашого століття, виказують, що українці на Холмщині спали до ролі — меншини на цій землі; більшість добули поляки.

Ми стверджуємо, звичайно, ці факти та не входимо в причини тої незвичайної переміни національного характеру, недавно суто української Забужанщини. Не аналізуючи тих причин ведемо політику на цій землі, що не то не веде нас до відзискання втраченого, але навпаки, до його утревалення.

Холмщина та Підляше відгравали в 13-тім столітті першорядну ролю в нашій історії. Холм, заложений королем Данилом майже рівночасно зі Львовом (біля 1250), став відразу столицею західно-українського королівства, осідком окремої влади, та найпевнішою охороною українського державного життя в часі татарського лихоліття.

З Холму проміновувала українська культура на північний захід, на землю добуту Данилом на ятвягах, племени литовської групи. Землю цю скоро стали колонізувати українські виселенці з Холмщини, створюючи українську більшість на Підляші, на землі „під Ляхами" (на пограниччі ляхів).

Українська Забужанщина, як кожна погранична земля, з одного боку була виставлена на більший напір поляків, зокрема по упадку західно-української держави (1349), з другого боку виробила в собі сильне почування звязку з українським материком. Українська Забужанщина мала ще одну прикмету, що тут впливи західної цивілізації були все сильні. Не диво проте, що коли в Україні стала актуальною справа релігійного об'єднання української церкви з Римом, холмська епархія стала відразу ясно на сторону релігійної лучности з католицьким світом.

Немаловажною причиною глибокого вкорінення українського католицтва на Холмщині було також це, що Холмщина мала щастя мати справді світлих епископів з широкими горизонтами. В першій половині 17-го століття таким світлим холмським владикою був Методій Терлецький, що раніше працював серед греко-католиків в Хорватії. В другій половині того ж століття на холмському владичому престолі сидів вчений епископ Яків Суша, автор життєпису великого українського діяча та вельми талановитого письменника Мелетія Смотрицького. Сам епископ Суша був горячим дослідником української старини та першим українським археологом. Як епископ холмський робив він перші археологічні розкопки на терені королівського Холму, розкопуючи руїни замку короля Данила.

Холмщина впродовж століть зберігала краще свій український характер ніж неодна друга область. Холмщина та Підляша впродовж двіста років католицького життя стали глибоко прив'язаними до українського католицтва. Того моменту не доцінювали досі ані українські історики ані політичні діячі.

По упадку Польщі та в часі Польського Королівства, створено з частини Польщі після епопеї Бонапартого (1815), Холмщина та Підляша увійшли в склад Польського автономного королівства. Ця обставина помогла уніятам Холмщини пережити лихоліття, яке зустріло уніятську церкву на Україні та Білорусі під Росією з боку цариці Катерина ІІ. та Миколи І.

Проте приналежність до Польського Королівства робила своє. Духовенство зачало сильно польщитися, хоч нарід тримався своєї прадідної віри та мови. Упадок польського січневого повстання (1863/4) дав притоку Росії серед других репресій на терені Королівства забратися до холмських уніятів, щоб їх теж „воз'єднати" з російською православною церквою в такий самий спосіб, як Росія Миколи І. „воз'єднала" уніятів України та Білоруси.

На Холмщині розпочала Росія релігійне переслідування, що натрапили на незвичайно завзятий опір населення. На віддалення уніятських церков з польських проповідей, з польських літургічних іновацій нарід охотно годився, тому радо повитав встановленого Римом епископа Михайла Куземського, святоюрського каноніка, „твердого русина", як свого владику. Одначе холмські українці стали ставити геройчний опір, коли російський уряд усунув епископа Куземського за його спротив вводити на Холмщині православія а при благословенстві Петербурга галицький москвофіл о. Маркил Попель вдерся на епископську катедру та став заводити православія. Маркил Попель закликав до помочі собі біля 150 галицьких українців москвофільського напрямку, що повисвячувавшися на православних попів стали з Попелем привертати холмських уніятів на православія при допомозі царської поліції та полків драгунів. На Підляші в селах Дрелеві та Пратулині полилася мученича кров холмських уніятів в обороні своєї віри. Сотки „опорствуючих" російська влада депортувала в далекі губернії, духовенство виарештувала. Над холмським народом по 1874 році, формально об'єднаним з російською православною церквою, затяжів фізичний та моральний терор. Холмщаки формально стали православними і такими вони були в переписі населення 1896. Одначе формально православні Холмщаки трималися твердо свого. Православних духовних бойкотували, свої релігійні потреби заспокоювали у латинських духовних або в Галичині, перекрадаючися через границю. Пограничні галицькі парафії дістали наказ від духовної влади вести окремі книги слюбів та хрещень для холмщаків. Російський уряд, щоб не дразнити холмських уніятів російськими урядовцями, добирав на урядові посади на Холмщині українців. На Холмщині шкільним інспектором став батько Михайла Грушевського, Сергій Грушевський, де йому уродився син Михайло (1870). На Холмщині працював з поручення російського уряду Пантелеймон Куліш.

(Докінчення на стор. 3-тій).

оНо.

В ЗАГІРНІЙ БАВАРІЇ

(Репортаж).

2)

Фрайман.

Фрайман робить несамовите враження. Подвір'я 300x400 м. завбільшки з трьох сторін замикають велетенські 5-поверхові (довжина — гляди подвір'я!) казарми, а з четвертої господарські прибудови. Легендарний мінотавр швидше вибрався б зі свого лябіринту, ніж з Фрайману. Перший від дороги блок — переходовий табір для емігрантів до Америки. Сюди заїзджають і тут живуть аж до висилки до Бремену наші зальцбуржці, що ми їм місяців два раніше „востаннє" махали хустинками на зальцбурзькому дворці. Очевидно: велике — чи мале, дитина — чи старе — все, як один муж, вийшло нам назустріч. Навіть „зальцбурзькі сльози" тут і там поплили...

В будинку напроти — український Фрайман, постійний табір. А поперечний довжелезний будинок, що під його мурами, як мала дитяча забавка, притулилося грище — мішаний табір, також постійного характеру.

Але пробачте, судівський свисток уже кличе на грище. Чому кличе? Бо 7 зальцбурзьких змагунів „страйкують".

— Я фраєр на таку зливу йти, чи що?... Для кого? Ані пса на грищі нема...

Та хто раз дав себе обрати футбольним грибом, мусить лізти у футбольний борщ, докладніше, в капусняк з неба.

Українська трибуна — з малої...

Коли одинадцять зальцбурзьких футболістів, зигзаком (по сухішому!) вибігли на площу, не застали там, справді, ані пса. Зате з величезних вікон величезного середущого блоку грянули брава тисячки глядачів. І в відповідь, „на вишні", понеслося бадьоре „слава" зальцбурзької, а за хвилину і мюнхенської дружин.

— Не дивуйте, добрії люди — вияснив феномен, один з мюнхенських змагунів. Це українська трибуна (з малої букви!) — признака Баварії. Те саме побачите на грищі Фюріхшуле і в Регенсбурзі. Там навіть почуєте про „штампляц", у вікні власної кватирки...

Заки доповідач закінчив, вас уже сіпають за полу, щоб замовчати і стати на струнко. Зальцбурзькі „американці" з Фрайману привітали на грищі і квітами вітають своїх „земляків". Знову потекла „зальцбурзька сльоза" — цим разом у протилежному напрямку.

Слідом за зальцбурзькими „американцями" на грище вступили 3—4 сотні мюнхенців.

Гра уявляла з себе не більше дитячої купелі в калабані дитячого садка, проте серця глядачів „свише" і знизу співали радісну пісню: „На розпутті, в Баварії два брати зійшлися."

А після скінчення (вислід 3:3), „на одній нозі" миття, вечеря, 880 старих марок у руку і — прощай, Фрайман! До післязавтра! Нас жде Авгсбург!

Хіба ревуть воли, коли ясла повні?

Авгсбург ждав нас — та не дуже. Коли ми, двічі й тричі промоклі, в 11 годин вечора приїхали до міста, на залізничному дворці нас чекала делегація місцевого С. Т. „Чорногора". Після радісного привітання, обличчя господарів захмарилися:

— Панове, ми дуже раді. Ми ждали вас, але... чого ви приїздили? Ви розумієте: обмін грошей... Що буде з касою?.. Чим заплатимо вам?

Що було робити з мокрим зальцбурзьким фантом? Його навантажили на машину, завезли до табору Сомме-Казерне і скинули до таборового готелю, щоб посушився й виспався. На добраніч нас перепросили, що спатимемо в готелі 2 кляси, бо в готелі 1 кляси приміщено мешканців розв'язаного табору Верісгофен.

Обстановка готелю 2 кляси зараз зрадила нам, що колись він служив коням: у головах кожного ліжка красуються вибілені, комфортові бетонні ясла. Єдина недостача була та, що ясла були порожні. Коли невідома сусідка з-за стіни застукала й просила „не ревіти, бо мала дитина спати не може", їй у відповідь понеслася репліка під П. Мирного:

— Хіба ревуть воли, коли ясла повні?..

Тут, у готелі 2 кляси, о 12 годині ночі ми відкрили другу признаку Баварії, а першу „Зеленої Баварії": зелені унрівсько-ірівські ковдри. Тому, що більше зелені на Зелені Свята в таку пору годі було знайти, ми взяли по 3—4 ковдри (під себе, на себе і під голову) і — добраніч, бо завтра змагання...

Столиця духа й городництва.

Велелюдний Мюнхен править за столицю руху, а тихий Авгсбург за столицю духа. Тут містяться ЦПУЕ, школи, театр Блавацького, Реферантура Фізичної Культури, „Пу-Гу" і т. д. і т. д.

Живою антитезою „східної культури" наших днів красується перероблена з гаражу, сповнена людей, церква. Стадіон, що по дорозі з церкви до бльоків, своїм виглядом та устаткуванням прибиває печатку, що централя нашого тіловиховання — тут.

Оптично, табір Сомме-Казерне нагадує світла й тіні міста: напроти елегантних будинків, тісні споруди, як і наш готель 2 кляси; одні й другі правлять за мешкання.

А великі грядки між „містом" і „передмістям" надають Авгсбургові другого титулу — столиці нашого городництва на еміграції.

(Дальше буде).

Преса є дзеркалом народу. Допоможіть, щоби це дзеркало було велике, сильне і славне, як наш народ! Вишліть негайно свою добровільну доплату до передплати „Свободи"!

СПОВНІМО НАШ ОБОВ'ЯЗОК

Як довголітній читач „Свободи", хочу приєднати й свій голос, хоч і слабенький, в справі жовтневої кампанії для матеріяльної підтримки у її виданню.

Заклики, які містяться на її сторінках, це ж в дійсності не є жебранина, це ж є тільки виконання обов'язку, який на заряд часопису наложила Конвенція У. Н. Союзу, отже вибрані люди всього членства, всієї громади. Обов'язок обов'язує, а заклик до сповнення обов'язку не повинен бути „голосом покликуючого в пустині". Це з одного боку. А з другого боку подумаймо про таке: От собі кожного ранку знаходимо „Свободу" в „мейлбаксі". Беремо й читаємо. Перечитає жінка та й відложить на столикові коло вигідного крісла для чоловіка, щоб, як увечорі поверне він з цілоденної праці, мав приємний відпочинок, читаючи „Свобду". Та й перше його питання, як увійде в хату, це: „а чи прийшла сьогодні „Свобода"? — Не дармо до Редакції часто приходять листи з нарікканням, що „Свобода" „спізняється", а Редакція рекомендує звертатись в цій справі до поштового офісу. Це вже одно доказує, як почуває себе людина, коли якогось дня не одержить часопису.

Я сам спостерігав таке: от коли позволяють мені сили, увечорі, вийду на прохід набратись свіжого повітря, проходжу коло хати, де живе українська родина й через вікно бачу робітника, який відпочиває на кріслі із „Свободою" в руках. Найкращий для нього змореного відпочинок!

Йду далі й роздумовую. Виринають питання: а чи думає в той час читач про те, скільки то людей сушило собі мозок, щоб скласти те, що він читає? Скілько людей виконувало технічну роботу, щоб працю мозку перевести на папір та переслати до його хати? Скільки для того треба машин, паперу і всього необхідного? Для догляду бездушної машини потрібна й олива, щоб вона могла працювати, а вона, хоч і бездушна, але скільки відомостей, скільки знання приносить читачеві! Та й та олива не ллється з неба просто до машини, та й папір не сипеться як листя з дерев у осені, та й праця і мозок засохнуть же без поживи...

Чи думає при читанню часопису людина, що з такої великанської праці і мозків і машин і всього прочого — він має такий відпочинок, знає, що на світі робиться, набуває собі знання, збогачує свій розум із різних статтей і набуває свідомість своєї гідности — і **все коштом одного цента?...**

Казали мені, та й я кажу: як листонош якогось дня не принесе часопису, то здається, що той день якийсь порожній...!

Денервувались люди, коли в часі війни „Свобода" виходила тільки п'ять разів на тиждень, але якось не зупинялася їхня думка на тому, що може таки часопис не падне з безмежних просторів всесвіту...

Завдяки самовідданій праці тих, що спричиняються до того самого „відпочинку", часопис збільшується своїм змістом все більше й більше, бо для українського народу „пора ця велика є"...!

Не можна собі уявити, що було б, якби оттак, не кажу вже, щоб припинилася „Свобода", але, щоб перестала бути щоденною? Це була б незмірима шкода для української справи. Дозволяємо собі всякі вигоди для себе, але раз на рік треба й згадати про те, що потрібне для всіх нас. Бо ж ми таки нація і мусимо бути нею! Не мусимо проспляти цієї „пори великої", щоб потім не чухатись в потилицю, та виправдуватись: ми, мовляв, не знали, що то таке потрібне та й тому не дбали... Для всіх, що викрикують та виспівують „ми любим Україну", тепер велика нагода доказати, що їхні слова не розходяться з ділом. Оливи треба не тільки для машин, але й в ще більшій мірі для того, щоб ті машини мали можність розповсюджувати працю мозків, які присвятили себе для піднесення свідомости нашого народу.

Легковаження й байдужність нам на шкоду, а на радість ворогам. Це пам'ятаймо.

Ю. П. Корсуновський.

ВІЧА

В СПРАВІ ПЕРЕСЕЛЕННЯ І РОЗСЕЛЕННЯ УКРАЇНСЬКИХ ІМІГРАНТІВ.

За оголошеннями в українських часописах бачимо, що по всіх майже наших громадах приготовляються і відбуваються віча і організаційні сходини в справі спроваджування і переселення українців зі скитальщини на підставі нового закону. Багато наших громадян, які мають рідню і приятелів на скитальщині, не знають як їм допомогти, щоб вони могли дістатись до Америки. Від різних людей чують суперечні вісті про висилку аплікацій на забезпечення мешкання і праці. Коротко кажучи, справа досі не була докладно вияснена тому, що всякі пляни щодо приїзду 205,000 скитальників не були точно опрацьовані американськими іміграційними чинниками.

Щоб познайомити наш загал, як справи спроваджування нових імігрантів стоять, відбудесь в Ню Йорку велике віче в неділю, дня 17. жовтня при 6. вулиці. Всі наші громадяни які мають добру волю допомогти приїхати тут нашим скитальникам, повинні прийти на це віче і довідатись, що їм робити і як поступати в цій справі. На вічу буде справу реферувати головний директор З.У.А.Д.К. д-р Володимир Ґалан. Крім нього будуть ще інші бесідники з-поміж нової іміграції. Справа дуже поважна, бо рішається судьба тисячів людей і тому ми не сміємо проґайнувати часу і нагоди та повинні причинитися нашою хочби маленькою допомогою до приїзду наших скитальників. Якщо ми не використаємо цеї нагоди і не вишлемо у відповідний час аплікацій на приїзд наших людей, то цю нагоду використають інші групи, а тоді не нарікаймо на наших провідників, що нічого не робили. Провідники мають дати гасла-вказівки як робити, а громадянство має працю виконувати. Так було давніше, так мусить бути і тепер. Тому апелюємо до совісти українського громадянства в Америці явитись точно на віче, яке скликає Об'єднаний Комітет міста Ню Йорку. Підготовку і програму віча виготовляє Переселенчий Осередок в Ню Йорку. Тому, що галя, в якій буде віче, зайнята вже від 6. год. ввечорі, віче відбудеться пополудні точно в годині 2-гій.

Українська Громадо! Спроваджування і переселення тисячів наших братів і сестер не є справою одної організації, парафії чи особи. Це є справа всього нашого загалу, і кожної одиниці з окрема. Хто є спричинником тої великої трагедії, тих так званих Д. П., не місце тут писати, це належить до істориків, але до нас належить справа рятування цих нещасних жертв війни. Тому всі на віче, щоби спільно порадитися в справі переселенчої акції, яка вже розпочалась, а перший корабель з новим імігрантами має причалит з кінцем цего місяця до берегів Америки.

Марія Демидчук.

ДО ВІДОМА УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА В АМЕРИЦІ.

Подається до відома нашого загалу, що Жіноча Секція З.У.А.Д.К. в Ню Йорку веде дальше працю висилки убрання на скитальщину. Рівночасно повідомляємо, що вергавс під адресою 31 Е. 35 ул. в Ню Йорку, звідки досі Жіноча Секція висилала убрання нашим скитальникам, звинув свою працю. Тому просимо наші організації, комітети і приватні особи посилати убрання, черевики і товщі на адресу Переселенчого Осередку З.У.А.Д.К.

U. A. RECEPTION CENTER
11 E. 7th ST., NEW YORK CITY.

За Жіночу Секцію З.У.А.Д.К.:
Іванна Бенцал, голова.

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ"

Жертви, надіслані на цю ціль, як теж добровільну доплату до передплати „Свободи", потверджуємо з подякою проголошенням в цій рубриці.

Ліста: ч. 5.

Відділ:		Жертва:
81	Йосиф Приймак	$10.00
5	Дмитро Самбай	5.00
25	А. Гулей	5.00
133	Myron Lytwyn	5.00
155	Іван Добрянський	5.00
175	Harry Nazarkowicz	5.00
176	Dr. Miroslaw Siemens	5.00
207	Іван Олійник	5.00
221	Дмитро Стравняк	5.00
234	Василь Кардаш	5.00
239	Д-р Павло Дубас	5,00
276	Михайло Фук	5.00
315	Павло Гаврилів	5.00
349	Josaphat Gerechko	5.00
361	Іван Драган	5.00
	П. Д.	4.00
292	Николай Сеньків	4.00
42	Suschinsky Blazy	3.00
69	Michael Kranick	3.00
163	Peter Paskowski	3.00
191	Олекса Заяць	3.00
304	Володимир Бучинський	3.00
301	Theodore Lashok	3.00
320	Григорій Шулька	3.00
361	Йосиф Ґерлях	3.00
	Peter Stachew	2.00
	Василь Муран, передплатник	2,00
	Harry Geremesz	2.00
	Novak S. P., передплатник	2.00
	Роман Гладун	2.00
12	Aftan Dubiansky	2.00
25	Stephen W. Mamchur	2.00
30	Е. І. Величко	2.00
42	Михайло Лукан	2.00
45	Дмитро Веселик	2.00
45	Михайло Сампара	2.00
45	Йосиф Мороз	2.00
51	Іван Іваник	2.00
59	Harry P...nko	2.00
61	Helen Janicki (Mrs. J. Chekanowsky)	2.00
64	Іван Верхоляк	2.00
79	Pelahia Seredenska	2.00
83	Михайло Опришко	2,00
83	Андрій Вишиваний	2.00
86	Савчак Іван	2.00
93	Михайло Прус	2.00
102	Shapko Mary	2.00
104	Михайло Стечишин	2.00
105	Павло Кознарський	2.00
112	Параня Різун	2.00
117	Василь Кожух	2.00
120	Олекса Ревть	2.00
122	C. Oliver (Оліяр)	2.00
125	Olex J. Zabrosky	2.00
133	Стефан Богда	2.00
156	Harry Hanych	2.00
156	Danylo Yakymec	2.00
158	Hryhory Cwiekalo	2.00
158	Ілія Пагут	2.00
159	Василь Косьців	2.00
161	Michalishen Peter	2,00
163	Михайло Оленік	2.00
182	Іван Гришко	2.00
200	Jacob Zatkowski	2.00
200	Микола Кокольський	2.00
204	Кудрик Осип	2.00
206	Michael Schab	2.00
223	Іван Мазур	2.00
234	Михаїл Стефура	2.00
234	М. Мандзяк	2.00
238	Michael Schalar	2.00
253	Петро Яців	2.00
257	о. Алексадер Улицький	2.00
257	Victoria Furka	2.00
21	Григорій Левуш	2.00
292	Володимир Осідач	2.00
330	Михайло Скасків	2,00
330	Франьк Скібінський	2.00
347	Михайло Беержанський	2.00
361	Theodore Gulka	2.00
361	Лазута Василь	2.00
372	Юліян Голинський	2.00
375	Максимюк Микола	2.00
383	John Grozinsky, Sr.	2.00
383	Ілько Боршівський	2.00
388	Николай Рубаш	2.00
438	Стефан Терлецький	2.00
477	Stanley Kozub	2.00
25	о. Г. Павловський	1.00
176	Іван Несевич	1.00
204	Evanello John	1.00
253	John Andrusik	1.00
275	Василь Придун	1,00
298	о. д-р Микола Сидор	1.00
300	Василь Левіцький	1.00
312	о. Іван Федина	1.00

Як спольщено українську Забужанщину

(Докінчення зі стор. 2-гої)

Все це викликувало ненависть холмського населення, переслідуваного за віру, до тих українців російських чиновників та стало їх відчужувати від українського пня. Так перетривали холмські українці у своїм релігійнім завзятті аж до першої російської революції 1905 року. Коли в цім році проголошено релігійну толеранцію та право переходити з православія на всі віри, за виїмком на грецьке католицтво, холмщаки, що досі становили подавляючу більшість українського населення, масово, в числі понад 200 тисяч, перейшли на римо-католицтво, себто на латинський обряд, бо на грецький було їм заборонено. Цей масовий перехід біля 70% холмщаків на латинство, що в цій частині Европи рівнозначне з польщиною, відразу перехилив перевагу поляків на Холмщині. Українці, що лишилися п р а в о с л а вними, стали меншиною.

В той спосіб українська Холмщина та Підляша спольщилися, частинно теж при допомозі українців, що допомагали російському урядові заганяти їх в православія. Такий стан лишився в головних чертах аж до першої світової війни. Тоді ще можна було б на Холмщині знов перехилити терезку в користь української більшости, коли б хтось був в силі повести агітацію за поворотом до старої віри українського католицтва так латинників як і православних.

Це була одинока дорога зробити їх знов українцями, зв'язуючи їх церковно з українською культурою та з українським народом, бо уніятські традиції на Холмщині були все таки ще живі так поміж римокатоликами українцями, як теж поміж православними.

Така проба, зроблена великим митрополитом Андрієм Шептицьким, що востанніх роках першої світової війни стала давати надзвичайні результати. Народ став масово повертатися до своєї колись важко переслідуваної та забороненої віри. Великий релігійний рух викликало відкриття мощів Св. Йосафата в Білій на Підляші, де населення укривало їх замуровані перед очима російської влади. Цю небезпеку для польського стану посідання зрозуміли поляки та по повстанню польської держави стали вести гострі репресії проти ширення католицтва східного обряду. Галицьким священикам при чинній участі польських духовних, заборонено всякі духовні чинності а вкінці зовсім прогнано їх з Холмщини.

Все лишалося по старому. Колишні українці, тепер римокатолики по вірі, природним способом стали підпадати під польський вплив, особливо молоде покоління. Дике переслідування православної меншини таки поляками холмщаками, сполучене з варшавським нищенням православних церков під позором, що то давна власність католиків, тільки ще більше прив'язували українське православне населення Холмщини до православія. А тим самим рів поміж бувшими братами українцями, тепер безнадійно роз'єднаними, ще тільки поглибився. Закінченням стало — повне виселення православних у к р а ї н ц і в з Холмщини та Підляша.

Насувається питання: чи є ще які способи привернути тих колишніх українців, тепер спольщених, до прадідної української національности? По нових 30 роках від першої світової війни та справа стала майже безнадійною. Все ж таки до тої мети могла б вести тільки доцільна українська політика на Холмщині. А шляхом її було не керування православного єпископства на Холмщині в часі останньої війни, встановленого там 1874 року по трупах українців-католиків росіянами, але пропаганда з українського боку за поворотом до старої українсько-католицької віри.

Традиції та симпатії до тої віри зустрів автор цих стрічок припадково ще 1933. В тім році відбувався в Варшаві Сьомий Міжнародний З'їзд Істориків. До автора підійшов сивоволосий директор державного архіву у Варшаві (імя призабулося) та каже: „Ви з Галичини уніяти. Я також до Вас належу. Мій батько був уніятом, ми з Підляша. Ми ще нині переховуємо наш родинний молитвослов: „Господи Помилуй" як дорогу пам'ятку предків. Я властиво, — закінчив він з очевидним схвилюванням — є з вашого, українського роду". Так говорив вчений, високий польський урядовець, очевидно всіми уважаний за безсумнівного поляка. Скільки таких людей можнаб найти між простолюддям, між масою холмщаків та підляшан?

Справа Холмщини це незвичайно делікатна релігійно-національна проблема і українцям треба було до неї підходити з основним знанням її минулого. На жаль, українці підходили до тої проблеми зі всім чужим, майже неукраїнським підходом, що Холмщину таки треба зробити православною.

Перша імпреза Комітету Допомоги Студентам

Акція Комітету для Допомоги Українській Студіюючій Молоді в Европі найшла вже широкий відгомін у всіх кругах нашого громадянства. Багато людей із старої та нової іміграції, головно жіноцтво, радо пішли на зустріч Комітетові і стануло дружньо до співпраці.

Одним із засобів до здобуття потрібних фондів будуть імпрези Комітету, а приготування до першої з них вже в повному ході.

На кінець жовтня Комітет готовить великий „Осінний Баль", в стилю старокраєвих вечерниць. Ця імпреза подумана не тільки на дохід, який безумовно є дуже важною справою, але також як одна з культурних зустрічей обох іміграцій, де в приязній атмосфері можна нав'язати ближчі й ширші знайомства.

Комітет докладає всіх зусиль, щоби забава вийшла бездоганно під кожним оглядом і оставила найкраще враження.

Танці, першорядна орхестра „КІНГА", добрий буфет, та цілий ряд веселих несподіванок додадуть кожному гостеві можливість весело провести вечір.

Головою Забавового Комітету є панна Марія Клячко. Провід над ходом забави обійме знаний зі студентських вечерниць у Львові „аренжер" — д-р Роман Осінчук. Асистувати йому будуть артист-маляр Баранський і голова Студентської Громади та студент медицини Шандра.

Господарською частиною й буфетом займуться досвідчені у цій ділянці пані.

В часі забави буде переведена вигравка. На вигравку зложили наші „бизнесмени" великі дарунки. Всі жертви будуть проголошені на забаві й в пресі.

Комітет, як бачимо, подбав про все, щоби імпреза вдалася найкраще. Тепер тільки слово за нашим громадянством, щоб своєю участю доказало, що їм не байдужа ціль, на яку призначений весь дохід із цієї справи.

Марія Калина,
секретарка Комітету.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ДУМКИ ПРО ДВІ СТАТТІ В „СВОБОДІ“.

Я причитала з великим вдоволенням статтю в ч. 231 „Свободи“, п. н. „Де місце Україні, а де ні“.

Нам треба в сучасну пору добре слідити за тим, що говорять державні мужі про українську справу, чи що пишеться про це в газетах чи журналах. Коли завважуємо неправду чи помилкове думання, треба старатись це направити. Маємо наш Український Конгресовий Комітет, що видає „Юкрейніен Квоудерлі“ та „Юкрейніен Болетин“. Він перший повинен на це звертати увагу, бо на те ми його створили. Але загал мусить подбати про фонди, потрібні на таку працю. Знов У. Н. Союз уже видав кілька знаменних книжок, які треба розсилати в ті місця, де ще не розуміють правдивих змагань українського народу.

Таких статтей, як та, про яку згадую, треба більше. Вони вказують на правильний шлях і заохочують наш загал до більшої праці й жертвенности. Зате є інакше з такими статтями, як передрукована в „Свободі“ стаття В. Ю. Пасічника п. н. „Польські мрії про поділ України“.

Перестаньмо вже раз вчити поляків, що вони мають робити. Думаю, що всі ми добре знаємо, що поляків не можна направити щодо їх відношення до українців і України. Скажу вам правду, що люди навіть не хочуть вже більше слухати про ці „польсько-українські“ дискусії. Замісць пригадувати полякам по сто разів шкоду, яку потерпіли через своє нерозумне відношення до українців, краще пишім про те, як нам скріпити свої власні сили, бо вони є одинокою нашою надією. Як пишемо про потребу поширювання книжок про Україну, виданих українською мовою, то це корисна робота, бо цею дорогою певно зискаємо в англосаськім світі приятелів для України, але як пишемо про порозуміння з поляками, то тільки наливаємо з пустого в порожне. Читаючи, як гарно американці пишуть про видавані нами книжки про Україну, набираємо духа, а як читаємо про те, що поляки пишуть про український нарід, нам гірко робиться.

Анастазія Г. Біловус,
Дітройт, Міш.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ВЕСТ ПУЛМАН, ІЛЛ.

30-ліття 216 відділу У. Н. Союзу.

Дня 26. вересня б. р. Сестрицтво Рож. Пресв. Богородиці, відділ 216 У. Н. Союзу, обходило 30-літній ювилей свого існування. Свято не розголошувано, щоб не робити непотрібних видатків. Зате проголосив його тиждень наперед у церкві наш парох, о. Когут, запрошуючи всіх на богслуження, а потім на святочний обід.

Наші трудячі жінки не жаліли труду і прибрали гарно салю квітами та напекли і наварили чого треба було. Одначе завелись, бо по Службі Божій прийшла мала горстка людей, головно самі жінки. Вони забрали місця при гарно прибраних столах, а молитву провів о. парох.

По обіді секретарка відділу розповіла про 30-літню діяльність Сестрицтва. Потім попрошено до слова о. Когута, який зложив Сестрицтву побажання, а також обговорив обширніше справу Рідної Школи. Несподіваний гість, д-р Сіменович, заохочував Сестрицтво до ще більшої активности. До слова покликувано ще такі особи: предсідательку відділу, п. Шавалу, п. Мацях, п. Грабінську, п. Пурейчука, п. Тупицю, п. Козака і п. Міськевича, котрий взивав присутних не забувати за поневолених рідних братів і сестер.

Секретарка подякувала гостям за щирі слова та за це, що своєю присутністю звеличали працю Сестрицтва. Усім їм, казала вона, хай Господь дасть „Многая Літа“. Потім згадала за долю українських скитальців і візвала до збірки, якою зайнялась п. А. Сосновська. Разом прийшло зі збірки $50. Свято закінчено відспіванням українського гимну.

Жертвували: по $5: д-р М. Сіменович, К. Шемердяк; А. С. Заготинець $3; по $2: В. Заготинець, П. Романюк, П. Шавала, Круль; а по $1: В. Міськевич, О. Міськевич, А. Грабінська, Т. Парейчук, А. Наліска, М. Співак, П. Мацях, М. Семчишин, О. Станькевич, А. Стефанюк, В. Тимуш, К. Білик, Р. Білик, Т. Лагода, О. Гавришків, А. Олещук, а решта дрібними. Сестрицтво доложило $11.50. Разом $50, з яких вислано по $25 до У. К. Комітету на скитальців і на політичну працю. Посилаємо малу жертву, але щиру, щоб і наша громада не була позаду інших. Читаємо, як по інших громадах відбуваються різні ювилеї, з яких іде поважна сума на різні добрі цілі, на важні народні потреби. Теж і в нас бувають ювилеї й свята, на яких бачимо сотні людей, нераз і різних національностей, але не видно, щоби було на них кому згадати за боротьбу українського народу за волю та перевести збірку на ті народні потреби, на які наш загал складає. Наша громада є невелика і нема тут бизнесменів чи професіоналістів. Самі робітники, що працюють по фабриках, назагал люди добрі, щирі й жертвенні. Маємо три відділи У. Н. Союзу, але вони дуже слабо розвиваються. Наш 216 відділ, зорганізований ще в 1918 році з самих жінок, держався добре, коли ми були молодші, а тепер підупадає. Відділ 243 складається зі старших і дітей, але теж розвивається помалу. Найліпше розвиненим мав бути молдечий 222 відділ, але нема кому там працювати. Бувші молоді урядники подружились і мешкають далеко. Нема кому урядувати, ні зборів скликати. Крім згаданих організацій маємо ще відділ Провидіння і Клюб молодих ветеранів. Ще найкраще розвивається парафія при церкві св. Михаїла, бо маємо доброго господаря і пароха, а це о. Когута.

А. С. Заготинець.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ.

До нової праці!

Скінчилось літо, кінець вакаціям. Тим самим кінець безділлю на різних ділянках нашого народного життя. Таке може сказати про себе кожна українська громада в Америці, таке можна сказати і про нашу громаду.

Оживлення праці зачалось від підприємства 20 відділу У.Н.Союзу. Вписувати дітей і внуків до У.Н.Союзу — це теж важна праця, бо тим скріпляємо нашу найстаршу, патріотичну, народну установу.

Українська православна парафія зачала вже вечірну школу. Маємо доброго вчителя, п. Иосифа Марцинюка, який рад вчити, але нема кого вчити. Подбаймо, щоби наші діти і внуки навчились замолоду української мови і пісні, бо пізніше буде запізно.

Комітет Злучених Організацій заповів на семого листопада Листопадове Свято і просить, щоб наші організації на це памятали і не влаштовували в тому дні інших підприємств чи забав. Програма свята вже виготовлена і гарна.

Найважнішою народною справою є тепер допомога українським скитальцям, до якої закликає З.У.А.Д.Комітет. Знову політична праця Українського Конгресового Комітету така потрібна, що цього не треба хіба вияснити свідомим українцям. У.К.Комітет не має фондів на дальше ведення цеї праці й видавання в англійській мові Бюлетину та журналу. Не забуваймо на це!

М. Ч.

ШУКАЮТЬ СВОЇХ РІДНИХ

УВАГА: Зголошуючись на Розшуки до З.У.А.Д.Комітету прохається на початку листа доконче подати під яким числом в розшуках було надруковане прізвище особи, яка вас, чи яку ви шукаєте.

За листами чи дресами від скитальників прохаємо звертатись безпосередньо до ЗУАДКомітету, адресу якого подано при кінці.

Зголошуючись на розшуки не забувайте вложити вашу жертву на покриття поштових і бюрових видатків та за витрату часу на полагодження вашої справи.

• • •

ГРУПА — ЛИСТИ ДО:

16,431 б) Шалковський Мартина з с. Звенигорода (Бучач) від Шевчишин Петра.

16,432 Макух Івана с. Олекси з с. Цийків (Любачів) від Макух Катерини сестри.

16,433 Атаманець Семена з с. Тарасівки (Збараж) від Атаманець Марії.

16,434 Рідних та знакомих з Білопілля (Харківщина) від Савчук Федора.

16,435 Паланиця Петра з с. Терпилівки (Збараж) від Павловський Петра з с. Терпилівки.

16,436 Федюк Івана від Хабалюк Василя с. Василя і Марії з с. Гаврилівка (Надвірна).

16,437 Кіт Стефанії з с. Лука Мала (Скалат) від Задорожний Михайла.

16,438 Малюк Івана з с. Лібохори (Турка) від Куліщак Степана с. Івана.

16,439 Новик Володимира с. Пилипа з с. Безверховичі (Білорусь) від Кухта Василя с. Маланки.

16,440 Грушій Михайла, Лазар Осипа з с. Вороблевич (Дрогобич) від Грушій Миколи.

16,441 Семотюк Василя від Семотюк Осипа.

16,442 Баран, Волянюк,з с. с. Гаїв Ростовецьких (Зборів) від Саламаха Іллі д-р.

16,443 Медвідь Олександра с. Олекси з с. Тушемлі (Городинської обл.) від Михайлова Олександри.

16,444 Чавурський Стаха з с. Сюлко (Підгайці) від Ткач Павла.

16,445 Тарапата Ілька з с. Дідилова (коло Львова) від Тарапата Ольги.

16,446 Буцик Анни з с. Буцова (Перемишль) від Паук Дмитра.

16,447 Пелех Катерини з с. Пяткова (Перемишль) від Мельник Софії з дому Пелех.

16,448 Сьом Андрія з с. Демяни (Рогатин) від Хміль Юлії.

16,449 Бохня Івана, Павлович Анни з с. Сокирчиць (Самбір) від Бохня Осипа.

16,450 Романовська з Панкевичів Анни від Бутрий Антона з с. Якимоничі (Перемишлв).

16,451 Курій Івана с. Романа від Побігушко Марії зам. Давид з с. Рожана Велика (Рудки).

16,452 Губіш Петра і Степана з с. Бахлова (Лісько) від Лебідь Мирона.

16,453 Бурчишин Михайла з с. Тарнава Вижна (Турка над Стриєм) від Бурчишин Юрка.

16,454 Тіток Кузьмихи з дому (сестри Пазьки) з с. Ляшки (Ярослав) від Федурчак Івана.

Голоситись на адресу:

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

ПОШИРЯЙТЕ „СВОБОДУ“.

НА ПРИЄМНІЙ РОЗМОВІ.—Кажуть, що секретар Маршал має твердий горіх до згризення в Парижі на нарадах Асамблеї Обєднаних Держав. Але буває, що стрічає цікавих людей і з тими веде милу розмову. Якраз таке бачимо на картині, що представляє Маршала, як розмовляє й жартує з п-нею Пандіт, головою індійської делегації до Обєднаних Держав. Було це на прийнятю, влаштованім президентом Франції в честь делегатів, що прибули на наради Асамблеї О.Д.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 29. вересня 1948 р. помер нагло на удар серця у 64. році життя

СТЕФАН ЗАДОРЕЦЬКИЙ,

член і довголітний рек. секр. відділу 65 У. Н. Союзу в Елизабет, Н. Дж.

Покійний походив з села Ліщин, пов. Бібрка, Західна Україна. До У. Н. Союзу вступив в 1922 році, а до Бр. св. Володимира в 1926 році. Був репрезентантом відділу до У. Н. Дому, брав участь в народнім і церковнім житті та був щирим жертводавцем на всі українські потриби.

Похорон відбувся в суботу, 2. жовтня, з укр. катол. церкви св. Володимира на цвинтар St. Gertrud'e в Вудбрідж, Н. Дж., при участи родини, знайомих і членів Бр. св. Володимира. — В. Й. П.!

А. Смит, секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ПАЛМЕРТОН, ПА. — Бр. св. О. Николая, від. 369, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 17. жовтня, в год. 6:30 ввечір, в гали парохіяльній. Просимо всіх членів явитись на ці збори. — М. Куба, секр.

АНСОНІЯ, КОНН. — Тов. ім. А. Бончевського, від. 10, повідомляє, що збори відбудуться в неділю, Я17-го жовтня, зараз по Сл. Божій, в гали парохіяльній. Просимо всіх членів прийти на ці збори і вирівнати свої залеглости. — За уряд: Г. Рубас, предс.; В. Глива, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Тов. Укр. Січ, від. 170, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 17. жовтня, в год. 6. ввечір, в У. Н. Домі, 183 Фліт ул. — За уряд: І. Барнік, предс.; О. Логин, кас.; І. Грабар, секр.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. — Три-квартальні збори Тов. Запорозька Січ, від. 206, відбудуться в неділю, 17. жовтня, в годині 1. пополудні, в парохіяльній салі при 74 Геррис Еве. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо будуть важні справи до обговорення і полагодження; також будуть звіти уряду і контролі за третій квартал. — В. Кушнір, предс.; І. Кокольський, секр.

ВІЛКС-БЕРІ, ПА. — Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 99, відбудуться в неділю, 17. жовтня, зараз по Сл. Божій, в гали парохіяльній. Просимо всіх членів прийти на ті збори і заплатити свої вкладки. — Уряд.

АСТОРІЯ, Н. Й. — Три-квартальні збори Бр. св. О. Николая, від. 5, відбудуться в суботу, 16. жовтня, в год. 7:30 ввечір, в гали У. Д. Гор. Клюбу, 31-14 — 30 Еве. Просимо всіх членів і членниць прийти на збори, бо є деякі справи до полагодження. Буде звіт контр. комісії. Довгуючих членів просимо вирівнати свою залеглість. — За уряд: М. Ґалан, предс.; Г. Василик, кас.; П. Барнич, секр.

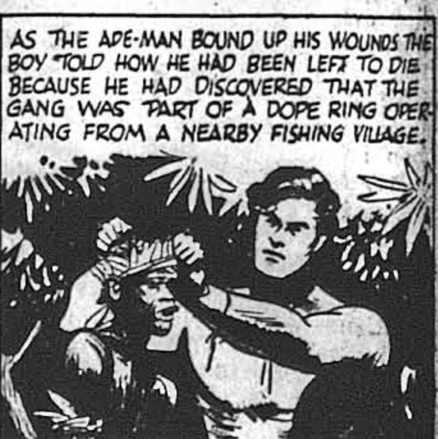
РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Бр. св. Йосафата, від. 217, подає до відома всім своїм місцевим і позамісцевим членам, що три-квартальні збори відбудуться в неділю, 17. жовтня, в годині 2. пополудні, в гали парохіяльній, 303 Гудсон ул. Приявність всіх членів є конечна, бо є важні справи до вирішення. Буде справа 40-літного ювілею і справа Сл. Божої. Хто з членів бажає мати календар У. Н. Союзу на 1949 рік, хай дасть замовлення на цих зборах. — За уряд: П. Паснак, предс.; Т. Шурґот, кас.; А. Іванів, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Тов. ім. Івана Франка, від. 83, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 17. жовтня, в годині 1. пополудні, в домі Тов. У. А. Горожан, 847 Н. Френклин ул. Просимо членів прийти на ці збори, бо треба буде приготовитися до концерту. — С. Чорномаз, секр.

СТЕМФОРД, КОНН. — Місячні збори Бр. св. Арх. Михаїла, від. 350, відбудуться в неділю, 17. жовтня, в годині 2. пополудні, в церковній гали на Ґрінвіч Еве. Просимо всіх членів і членниць, місцевих і позамісцевих, прийти точно на час, бо є важні справи до полагодження. Хто бажає одержати ювілейний календар У. Н. Союзу на 1949 рік, хай зложить 1 доляра на руки секретаря. — В. Карий, предс.; В. Блащук, кас.; І. Михайлишин, секр.

ТАРЗАН, ч. 1949. Тарзанове відкриття.

REALIZING THAT THE GANG HAD THE ENTIRE SUPPLY OF THE RARE POPPIES THE DOCTOR NEEDED, TARZAN LIFTED THE BOY AND STARTED AFTER THEM.

AT DUSK THE JUNGLE LORD SAW THE SAFARI AHEAD MAKING CAMP. LOWERING THE BOY HE WAITED FOR DARKNESS.

Коли Тарзан розгорнув корч, побачив тубильчого хлопця страшно покаліченого.

Малпочоловік перевязав йому рани, а серед того хлопець розказав йому, що ватага, яка полишила його вмирати, займається продажом одуруючих зел.

Тарзан догадався, що ватага має оцей рідкий мак, що його доктор приписав для Джени. Він підніс хлопця на плече і побіг з ним за ватагою.

Смерком побачив пан джунглів, як виправа приготовляла для себе табор. Спустивши хлопця на землю, він вижидав ночі.